МАКЕДОНСКИ АРХИТЕКТОНСКИ АТЛАС

Проф. д-р Анета Христова - Поповска
Доц. д-р Мери Батакоја

18 09 2017, 19 00 ч

Дом на културата „Кочо Рацин"
Галерија КО-РА

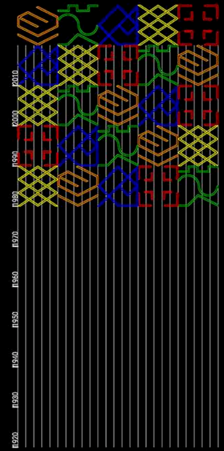

Изложбата „Македонски архитектонски атлас" го промовира долгорочниот и долгогодишен проект под истото име, инициран и континуирано разработуван од Проф. д-р Анета Христова и Доц. д-р Мери Батакоја како дел од истражувањата на архитектонската продукција на тлото на Република Македонија од почетокот до крајот на 20-тиот век, кои ги опфаќаат: почетоците на модернизацијата и модернизмот (1920ти-1940ти), периодот на системската (идеолошка) модернизација и воспоставување на институционалната рамка на модерната архитектура (1950ти-1960ти) и доцно-модерната и постмодерната продукција (1970ти-1990ти).

Изложбата се состои од аналитички модели и графички материјал, подготвени како дел од истражувачките активности со студентите во наставата по предметите Архитектонско проектирање 4 и Теорија на архитектурата на Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј" во Скопје, под раководство на авторите. Претставува околу седумдесет архитектонски дела преку графички прилози и дваесет архитектонски дела преку аналитички модели од областа на јавните згради на територијата на цела Република Македонија, како и краток филм кој ја сумира суштината на истражувањето.

Аналитичките модели на иновативен начин ги декомпонираат физичките карактери на реалните објекти, преку симултано прикажување на повеќе архитектонски проекции (специфични комбинации на типичен план, пресек, изглед, релација со контекстот). Аналитичките модели ги апстрахираат реторичките аспекти на архитектонскиот дизајн, нагласено соопштувајќи ги есенцијалните синтактички својства на избраниот објект. На тој начин, тие им пркосат на популарните дискурси кои ја разгледуваат архитектурата како визуелна слика „однадвор", туку ја претставуваат архитектурата преку нејзиниот иманентен архитектонски јазик „одвнатре", преку сложеноста на тродимензионалниот тоталитет.

Графичките прилози ги содржат следните информации:
о Место|Општина во Р. Македонија и денешна адреса на објектот
о Година на проектирање/изведба
о Архитект (автор-и)
о Фотографии на објектот (оригинална/сегашна)
о Цртежи (основи, пресеци, изгледи, ситуација) во одредено мерило

Графичките прикази ги истакнуваат специфичните културолошки, програмски и авторски аспекти преку кои може да се прочита припадноста на еден објект на одреден дискурс во рамките на сеопфатната временска рамка.

Краткиот филм на тема „Македонски архитектонски атлас -интерпретирачка алатка за архитектурата" го презентира овој проект како активна методолошка платформа за акумулирање и комуникација на податоците и знаењето за македонската архитектура, базирана на хронолошко и територијално мапирање на архитектонската продукција, која заедно со дополнителните нивоа на информации ќе овозможи истражување на синхроничните релации и влијанија во прилог на квалитативно вреднување на македонската модерна архитектура.

Што е аналитички модел во архитектурата? Која е неговата улога во архитектонската педагогија, дали се работи за алатка за критична или за креативна анализа? (Критична во однос на откривањето на скриениот ред, структурниот образец зад површното видливото и причините за истиот, што ги поставува истражувачите во улога на хирурзи способни да го расклопат анатомскиот склоп на логичните составни делови со прецизни засеци, а креативна во однос на тоа дека осознавајќи ги составните делови и релациите помеѓу нив, можат да ги искористат за креирање на нови архитектонски склопови)

СИНТАКСНИ ДЕКОНСТРУКЦИИ

ЕКСПЛОЗИЈА | ДЕМОНТАЖА
СОВРШЕНИОТ ПРЕСЕК
МОНТАЖА НА ПРОЕКЦИИ

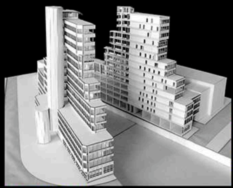

Борјан Менкиноски и Ива Рајчевска

НИП НОВА МАКЕДОНИЈА
Скопје, Благоја Колев, 1985

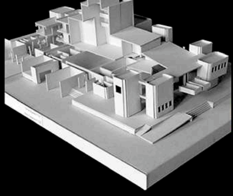

Вјоса Сарачини и Теута Бајрами

ТЕАТАР НА НАРОДНОСТИ
Скопје, Вера Ќосевска, 1968

Како настанале македонските градови? Како се однесува модерниот град во однос на наследената градска ткаенина? Кои се процесите на модернизација во македонските градови? Што значи еманципацијата на поединецот во однос на прифаќањето на модернитетот како нова перцепција за себеси и светот? Кој е речникот на македонската модерна архитектура, во контекст на градот, во рамки на единечната зграда, во номенклатурата на јавниот отворен простор? Како би го дефинирале континуитетот, а како дисконтинуитетот во контекст на македонската архитектура и македонските градови?

КОНТЕКСТУАЛНИ ВМРЕЖУВАЊА

КОНТИНУИТЕТИ
ДИСКОНТИНУИТЕТИ

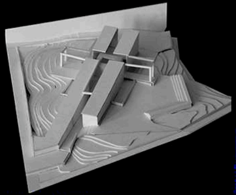

СПОМЕН КУЌА НА ТОДОР ПРОЕСКИ
[illegible]

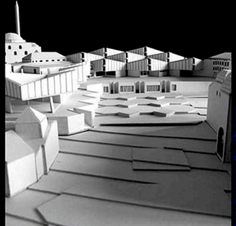

МУЗЕЈ НА МАКЕДОНИЈА
Скопје, Мимоза Томиќ и Кирил Муратовски, 1976

Под чии влијанија се обликувала архитектонската мисла на македонските модерни архитекти? Кои се референтните примери кои биле достапни за одредена генерација преку архитектонските гласила? Како македонската архитектонска мисла го претставува југословенскиот архитектонски простор „во мало"? На кој начин и во кои клучни историски секвенци, македонската архитектонска фела се отворала кон поуките од посовремениот свет? Колку тоа биле индивидуални подвизи, а колку од нив биле општествено поттикнати? Под чии влијанија се критикувала модерната архитектура? Кои се референците зад обидите за македонската постмодерна архитектура?

ВКРСТЕНИ РЕФЕРЕНЦИ

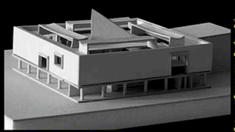

НАЦИОНАЛЕН МУЗЕЈ НА ЗАПАДНАТА УМЕТНОСТ
Токио, Ле Корбизје, 1959

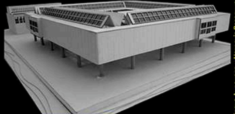

Елена Андонова и Наталија Веселинова

МУЗЕЈ НА СОВРЕМЕНА УМЕТНОСТ
Скопје, Тигрите, 1970

Постои еден слој на архитектонската мисла кој исклучиво му припаѓа на авторот кој ја твори архитектурата - авторскиот архитектонски јазик. Во него се проткајуваат некои повторливи елементи, повторливи теми кои го прогонуваат авторот и којшто во секоја нова задача се труди да ги реобмисли одново и одново, испишувајќи го преку нив својот архитектонски потпис. Кои се тие повторливи елементи, теми, идеи во поединечните творештва на македонските архитекти? Дали постојат кај сите? И доколку не, што зборува тоа за нивната авторска потенција? Тоа поставува ново прашање: дали сите згради ја конституираат архитектонската култура или тоа го прават само помалкубројните посебни архитектонски остварувања, продукти на виспрената имагинација, рамноправни учесници во симболичните дискурси на културата, згради кои зборуваат повеќе за човековите креативни аспирации на едно време отколку за основните потреби на живеењето и преживувањето?

АВТОРСКИ АРХИТЕКТОНСКИ ЈАЗИК

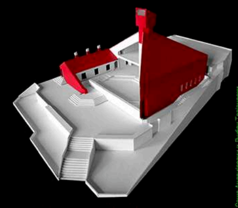

Сашо Андријевски и Љубен Трајаноски

СПОМЕН ДОМ НА РАЗЛОВЕЧКОТО ВОСТАНИЕ
Разловци, Георги Константиновски, 1981

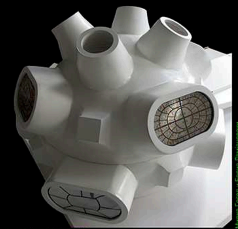

Милка Гогол и Борис Дамјановски

СПОМЕНИК МАКЕДОНИУМ
Крушево, Искра и Јордан Грабуловски, 1974

Архитектонскиот факултет при УКИМ, конципиран како модерна школа по урнекот на Архитектонските факултети на Југославија, го предава архитектонското проектирање како сукцесивно совладување на комплексностите на архитектонската задача според програмските типологии позиционирани во одредени контексти. Поставувањето на институционалните мрежи во македонските градови, образовната здравствената и културната инфраструктура без кои е невозможно модерното живеење, се составен дел на процесите на модернизацијата. Токму во релација со институциите, архитектурата постанува културен медиум и најмногу соопштува за тоа како се регулира архитектонската креација, како се поопштествува, како станува колективна, заедничка јавна грижа и културно добро. Преку програмските типологии го следиме трендот на техничко-технолошките стандарди, на законските регулативи, на институционалните програми, но и на идеолошките платформи.

ПРОГРАМСКА ТИПОЛОГИЈА

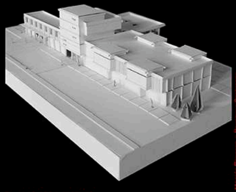

Марија Петрова и Христина Стојилова

ПРИРОДНО-НАУЧЕН МУЗЕЈ
Скопје, Трајко Димитров, 1968

ПЕДАГОШКА ГИМНАЗИЈА НИКОЛА КАРЕВ
Скопје, Јанко Константинов, 1969

Соработници на изложбата:
Владо Данаилов
Михајло Стојановски

Модели:
Егзон Халити
Љавдрим Лимани
Вјоса Сарачини
Теута Бајрами
Борјан Менкиноски
Ива Рајчевска
Марио Андреевски
Моника Стојчевска
Бисера Коџасинска
Марија Трајковиќ
Елена Петровска
Тијана Мојсовска
Марија Петрова
Христина Стојилова
Марио Митровски
Ана Мицева
Ана Ивановска
Марија Трајковска
Сашо Андријевски
Љубен Трајаноски
Елена Андонова
Наталија Веселинова
Елена Сотировска
Тамара Симјановска
Стефан Петрушевски
Вероника Османли
Ева Пеповска
Натали Мицевска
Андреа Ордевска
Милка Гогол
Борис Дамјановски
Иван Мирчески
Синиша Павловски
Јосиф Николовски
Мирослав Пејовски

Графички прилози:
Катерина Настевска
Марио Андреевски
Петар Гилевски
Кире Алексиев
Анџела Атанасовска
Петранка Аризановиќ
Теута Бајрами
Вјоса Сарачини
Бојана Палифровска
Маја Стојкова
Халими Флора
Салахи Ељмедина
Енес Хамидовиќ
Митхад Спасиќ
Сандра Георгиева
Ирена Трајкова
Даниела Клинчарова
Кристина Богеска
Стефан Станковски
Томе Димитриевски
Виктор Лазарески
Ивана Кондратјук
Маргарита Бобаровска
Благој Ѓорчевски
Александра Атанасовска
Иван Ристовски
Драгана Јоловиќ
Мухамед Љајиќ
Ема Крушарева
Дарко Мојсоски
Давид Николовски
Сара Петровска
Ангела Димитрова
Панелопа Стаматовска
Јована Михајловска
Антонија Ампова
Соња Коковиќ
Амир Беќироски
Ридван Демири
Хамза Вејсели
Наталија Димовска
Теја Ношпал
Ана Марија Петрова
Владимир Петрушевски
Далибор Димковски
Ѓоко Аврамски
Ангел Ивановски
Кристина Радеска
Јулија Груевска
Маја Стојковска
Маја Ќосева
Марија Шукуроска
Викторија Митевска
Душица Ѓорѓиоска

Сандре Илијески
Елена Петроска
Даниел Костадиноски
Никола Милосављевски
Марија Иванова
Викторија Митева
Јулија Саздова
Моника Коџабашиева
Викторија Тошевска
Дениз Хајредин
Даниела Илоска
Александра Дукадиноска
Христина Саљамовска
Мартина Буровска
Кристина Павлеска
Лабинот Ибраими
Бојана Божиновска
Сара Божин
Мартин Шишкин
Синиша Павловски
Александар Ѓорѓиев
Ина Лукан
Ирена Стоева
Даниела Матеска
Филип Додевски
Александра Костовска
Глорија Спасовска
Бисера Коџасинска
Орхан Сулејмани
Мито Велчев
Даипи Рамиз
Нухији Башким
Снежана Домазетовска
Розита Шеова
Анастасија Лотеска
Емануела Поповска
Радица Ѓорчева
Елена Андонова
Наталија Веселинова
Јоана Стојчевска
Натали Мицевска
Андреа Ордевска
Олгица Грујоска
Марио Николовски
Бисера Макриевска
Ирена Милојеска
Ангела Стефановска
Томе Партинов
Ана Марија Јовановска
Денис Садулов
Андреј Шиндев
Фјола Саити
Бесарт Амети
Хазра Мерџини
Ивана Бојковиќ
Андреа Манев
Мајиде Амети
Љавдрим Реџепи
Енес Север
Христина Мијалчева
Маријана Ковачки
Кристина Николовска
Анастасија Илиевска
Симона Чингоска
Милица Савеска
Моника Матоска
Грозданка Наџинска
Ана Георгиева
Бојана Николовска
Стефан Костовски
Александар Ангелов
Томаида Димитровска
Ангела Петковска
Стефанија Соколовиќ
Марија Наумовска
Исидора Спирова
Елена Стојанова
Мимоза Фетаи
Александар Кузмановски
Андреа Глигуровска
Илија Попоски
Радица Дамјаноска
Татјана Јаулеска
Љубица Николоска
Енис Абовски
Тамара Рангелова
Роберто Трипчев
Сара Крстевска
Александра Костадиновска
Мухамед Алију
Валон Алити
Бајрам Абази
Елена Ивановска
Катерина Кимоска